

REVIEW ARTICLE

A Comparative Study of the Vision & Goals of Higher Education in Selected Countries

Gholamreza Zakersalehi¹

Associate professor of Institute for Research & Planning in Higher Education (IRPHE),
Tehran, Iran

Ahmad Keykha

Ph.D. student of Economics & Finance Management of Higher Education, University of
Tehran, Tehran, Iran

(Received: 2021/05/23 -Accepted: 2021/10/04)

Abstract

The purpose of the present article is to compare the prospects & objectives of higher education in six countries (Netherlands, France, Singapore, Malaysia, South Africa, & Saudi Arabia). In the present qualitative research, George Brady's comparative strategy (description, interpretation, juxtaposition, & comparison) was utilized. The results of this section were summarized in the form of tabulation & diagramming. In the final stage, in line with the purpose of the research, the perspectives & goals of higher education in the studied countries were compared with each other, & then, the similarities & differences were identified & analyzed. The findings showed among the common points of these countries, we can enumerate attention to internationalization, digitalization, deepening the role of universities in the knowledge-based economy, ingestion, & enhancement of academic research capacity, selecting & managing talents along with academic human capital programs. In terms of differences of these countries, the specific perspective of each country for higher education was investigated, which is mostly influenced by the policies, the way of governing, & the atmosphere of discourse within these countries. In terms of the common goals we can name linking the higher education system with the labor market, financial development of universities, creating & promoting competitive advantage between countries, conducting mission-oriented research in solving national & international problems, & continuously improving the quality of higher education with an especial emphasis on e-learning. In terms of differences, each country pursues different goals according to its local structure & conditions, which are discussed in this study. Finally, fifteen ideas for Iranian policymakers are presented.

Keywords

Higher Education Perspective, Higher Education Objectives, Comparative Study, George Brady Model.

Copyright © 2022 The Authors. Published by Faculty of Law & Political Science, University of Tehran.

This Work Is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0)

1- Corresponding Author's Email: Zakersalehi@irphe.ir

فصلنامه سیاستگذاری عمومی، دوره ۷، شماره ۴، زمستان ۱۴۰۰، صفحات ۳۰۷-۲۸۵

مقاله مروری

مطالعه تطبیقی چشم‌انداز و اهداف کلان آموزش عالی در کشورهای منتخب

غلامرضا ذاکر صالحی^۱

دانشیار مؤسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی، تهران، ایران

احمد کیخا

دانشجوی دکتری رشته اقتصاد آموزش عالی دانشگاه تهران، تهران، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۳/۲ - تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۷/۱۲)

چکیده

هدف مقاله پیش‌رو، بررسی تطبیقی چشم‌انداز و اهداف آموزش عالی شش کشور جهان (هلند، فرانسه، سنگاپور، مالزی، آفریقای جنوبی و عربستان) در سطح سیاستگذاری کلان می‌باشد. در پژوهش کیفی حاضر از راهبرد تطبیقی جورج بردی (توصیف، تفسیر، همجواری و مقایسه) استفاده شد. یافته‌ها نشان داد از جمله وجوه اشتراک این کشورها توجه به بین‌المللی شدن، دیجیتال‌سازی، تعمیق نقش دانشگاه‌ها در اقتصاد دانش‌بنیان، سرمایه‌گذاری و ارتقاء ظرفیت تحقیقات دانشگاهی، گزینش و مدیریت استعدادها توأم با برنامه‌های سرمایه انسانی دانشگاهیان را می‌توان برشمرد. در بخش وجود افتراق دورنمای خاص هر کشور برای آموزش عالی آورده شد که بیشتر از سیاست‌ها و نحوه حکمرانی، فضای گفتمانی درون کشورها متأثر می‌شود. در بخش اهداف مشترک نیز می‌توان به برقراری پیوند میان سیستم آموزش عالی با بازار کار، توسعه مالی دانشگاه‌ها، خلق و ارتقاء مزیت رقابتی بین کشورها، انجام پژوهش‌های ماموریت‌گرا در حل مسائل ملی و بین‌المللی و ارتقاء مستمر کیفیت آموزش عالی با تاکید بر آموزش‌های الکترونیکی اشاره کرد. در زمینه تفاوت‌ها، هر کشوری با توجه به ساختار و شرایط بومی خود اهداف متفاوتی را نیز دنبال می‌کند.

واژگان کلیدی: چشم‌انداز آموزش عالی، اهداف آموزش عالی، مطالعه تطبیقی، الگوی جورج بردی.

مقدمه

بر اساس تعهدات سند چشم‌انداز بیست ساله و نقشه جامع علمی، جمهوری اسلامی ایران درصدد است تا بر اساس پژوهش، برنامه‌ریزی و توسعه نظام آموزش عالی به رتبه اول تولید علم در منطقه برسد. همچنین گسترش همکاری در حوزه های علوم و فناوری با مراکز علمی معتبر بین‌المللی از اهداف کلان نقشه جامع علمی کشور است. تجربه جهانی در سده‌های اخیر نشان می‌دهد که ملت‌های فهیم در پی درس آموزی از دیگران، برای رهایی سریع از مدارهای توسعه نیافتگی اند. در واقع چالش‌های بشری، معمولاً جهانی و میان ملت‌ها مشترک‌اند و لذا در بسیاری از مواقع می‌توان از راه‌حل‌های مشترک سود جست. نظام آموزشی نیز در پیروی از این قاعده مستثنی نیست. با استفاده از کاوش تطبیقی، دو یا چند پدیده در کنار هم قرار می‌گیرند و وجوه اختلاف یا تشابه آن‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد. یکی از اهداف اساسی مطالعات تطبیقی، ارائه نمونه‌های خلاق، تامین ماخذ و منبع برای تسهیل، کشف و گزینش نوآوری‌های مورد نیاز است (Madadi Neshat & et al., 2020). از این رو، می‌توان مسئله و اهمیت مقاله پیش رو را در سه نکته جستجو کرد؛ نخست، این جستار با واکاوی نوین ترین اسناد و سیاست‌های اتخاذ شده در قلمرو کشورهای مورد مطالعه با ارائه دورنمایی جامع تر و به روزتر بستری را برای انجام تحلیل کارکردهای واقعی نظام‌های آموزش عالی به جای مطالعات منفرد و تحلیل‌های صوری پدید می‌آورد. دوم، دیگر مشخصه این مطالعه مبتنی بر روش‌شناسی آن می‌باشد که بر پایه روش تطبیقی نگاشته شده است. از آنجایی که مطالعات تطبیقی محل تلاقی رشته‌ها انگاشته می‌شوند ویژگی برتر این نوع متدولوژی این است که از یک روش جزئی در مطالعه استفاده نمی‌کند بلکه با عنایت به گوناگونی گرانیگاه‌های مختلف مناسب‌ترین آن‌ها را بر می‌گزیند. این امر باعث می‌شود در فراگرد شناخت دیدی جهان شمول و شناختی کامل‌تر حاصل آید. افزون بر این به دلیل نگاهی سیستماتیک بستری را برای رویکرد انتقادی پیرامون پدیده مورد کاوش فراهم می‌سازد. سوم، یافته‌های حاصل از اینگونه مطالعات جنبه کاربردی تری را برای تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران قلمرو آموزش عالی پدید می‌آورند. چراکه سیستم‌های آموزش عالی در دهه‌های پیشین با تاثیر از کنش‌های جهانی دائماً در حال تغییر و دگرگونی بوده‌اند. لذا اینگونه تحلیل‌ها موجب گریز از ایستایی آن‌ها شده و به پویایی سیستم‌های آموزش عالی کمک می‌کنند. به اعتقاد ما اکنون آموزش عالی به یک شبکه جهانی یادگیری جمعی تبدیل شده است. مطالعه تطبیقی پویایی مستمر برای آموختن از جهان آموزش عالی است. این نوع مطالعه به مثابه یک لنز است که می‌توان آن را هوشمندانه تنظیم کرد تا هر سطحی از تجارب عینی (میکرو-مزو-ماکرو) را که نیاز است کاوش و مشاهده کرد. مسئله تحقیق حاضر نیاز مبرم ما به این لنز است. تحولات در عرصه مدیریت آموزش عالی بسیار پرشتاب است. لذا نیازمند برپایی یک رصد خانه هستیم. حتی اگر بخواهیم یک بومی به تمام معنا باشیم، قدم نخست، بوم آگاهی است. قدمی که بدون شناخت دقیق جهان آموزش عالی و فهم نسبت خود با آن پیموده نمی‌شود. بر

پایه آنچه شرح داده شد، هدف از این پژوهش، که بخشی از یک مطالعه دامنه دار و ملی است. مطالعه تطبیقی چشم‌انداز و اهداف کلان آموزش عالی شش کشور جهان می‌باشد. برای دستیابی به این هدف سه پرسش زیر طرح‌ریزی شد؛

- چشم‌انداز و اهداف کلان آموزش عالی کشورهای منتخب مورد مطالعه کدامند؟
- چه تفاوتها و شباهتهایی در چشم‌انداز و اهداف کشورهای منتخب مشهود است؟
- چه ایده‌های از تحلیل تطبیقی این چشم‌اندازها و اهداف کلان آموزش عالی می‌توان فراگرفت؟

پیشینه و شواهد تجربی

آثار گوناگونی در این زمینه وجود دارد. بدلیل محدودیت واژگان مقاله ناگزیر به مرور چند پژوهش، اکتفا می‌کنیم. پناهی و همکاران (2020) در پژوهشی به تحلیل تطبیقی آموزش عالی فرامرزی در کشورهای منطقه خلیج فارس با رویکرد قطب‌های بین‌المللی آموزش پرداختند و به این نتیجه رسیدند که اگرچه اسناد بالادستی در ایران سال‌ها پیشتر معطوف به سیاستگذاری برای تبدیل شدن به قطب بین‌المللی آموزش بوده است ولی در عمل رویکرد برنامه‌ریزی اتخاذ شده از نوع انفعالی بوده، و در عوض، سایر کشورهای مورد مطالعه از رویکردی فعال و استراتژیک بهره برده‌اند. بحرین برای تبدیل شدن به دو قطب بین‌المللی پذیرش دانشجوی خارجی و قطب نوآوری سیاستگذاری اقدام نموده، امارات متحده عربی نیز برای تبدیل شدن به قطب پذیرش دانشجوی خارجی برنامه‌ریزی کرده است. علاوه بر این، امارات متحده عربی با تغییر سیاست‌های صدور ویزا به دنبال جذب استعدادها و متخصصان دارای مدرک دکتری و تبدیل شدن به قطب بین‌المللی استعداد می‌باشد. همچنین قطر برای تبدیل شدن به دو قطب بین‌المللی استعداد و نوآوری سیاستگذاری نموده است. کیخا و ذاکر صالحی (2020) در پژوهشی به بازنمایی تطبیقی چشم‌انداز و سیاست‌های نهاد آموزش عالی در هفت کشور (چین، ژاپن، روسیه، آلمان، آمریکا، انگلستان و ایران) پرداختند. نتایج این مطالعه نشان می‌داد جریان‌های قوی چون؛ بین‌المللی شدن، تضمین کیفیت، ارتباط با صنعت، استقلال فراینده دانشگاه‌ها و تحول در شیوه‌های سنتی حکمرانی دانشگاهی؛ اکنون فقط مخصوص کشورهای توسعه یافته نیست. این جریانات غالب در نظام‌های شرقی چون چین و ژاپن و کشورهای در حال گذار چون ایران و روسیه نیز مشهودند. تمایزهایی نیز که به چشم می‌خورد؛ علاوه بر اینکه از بافتار تاریخی و فرهنگی اثر می‌گیرد، به مرحله توسعه و توان علم و فناوری کشورها مرتبط است. یوسفی و همکاران (2020) در مطالعه‌ای به استخراج معیارهای ارتقای مرتبه اعضای هیئت علمی از طریق کاربست مطالعه تطبیقی دانشگاه‌های منتخب با انتخاب ۹ دانشگاه برتر دنیا (از کشورهای آمریکا، انگلستان، کانادا و آلمان) و ۶ دانشگاه برتر منطقه (از کشورهای عربستان، لبنان، ترکیه و مالزی)

که اسناد کامل تری در این زمینه داشتند، بررسی و معیارهای مرتبط با آموزش، پژوهش و خدمات را استخراج کردند و سپس، به صورت تطبیقی با معیارهای مشابه آیین نامه ارتقای کشور ایران تطبیق داده و درباره آن بحث کردند. فراهانی و همکاران (2019) در تحقیقی به بررسی تطبیقی الگوهای مشارکت بخش دولتی و خصوصی در آموزش عالی علوم پزشکی در پنج قاره پرداختند. نتایج گواه این بود که یکی از الگوهای خوب مشارکت، استفاده از منابع بخش خصوصی برای آموزش کارآموزان در محیط کار واقعی بوده است که برای هر دو شریک دولتی و خصوصی سودآوری داشته است. شریک بخش خصوصی از نیروی کار ارزانتری برخوردار می‌گردد و شریک بخش دولتی در هزینه‌های خود صرفه‌جویی خواهد نمود. همچنین ارائه خدمات مشاوره‌ای و انتقال دانش از سوی بخش دولتی برای شریک بخش خصوصی از دیگر روش‌های مشارکت بود. محمدی زاد و همکاران (2019) در پژوهشی به تحلیل مقایسه‌ای آموزش عالی پلی تکنیک ایران با کشورهای منتخب پرداختند. یافته‌های پژوهش حاکی از این بود که روند توسعه آموزش پلی تکنیک در ایران نسبت به کشورهای منتخب کند و طولانی بوده است. هم چنین، بین کشورهای مورد مطالعه از لحاظ محتوای برنامه‌درسی و روش‌های تدریس تفاوت مشهودی وجود ندارد. تفاوت اصلی بین ایران و کشورهای مورد مطالعه، عدم توجه آموزش عالی پلی تکنیک ایران به نیازهای بازار کار و فقدان پیوند بین صنعت و آموزش عالی است.

روش پژوهش

این مطالعه از نوع کیفی، در سطح اکتشافی بوده و با روش مطالعه تطبیقی انجام شده است. تطبیق و مقایسه به عملی اطلاق می‌شود که در آن دو یا چند پدیده را در کنار هم قرار داده، به منظور یافتن وجوه اختلاف و تشابه آن‌ها را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهیم. لذا در رویکردهای جدید عمدتاً به روش تطبیقی به مثابه یک لنز نگریسته می‌شود که می‌توان با آن محیط دور و نزدیک را همزمان مشاهده کرد و مستمراً موقعیت خود را نسبت به دیگران سنجید (Zaker, Salehi, 2017: 83). این مطالعه تطبیقی با بهره‌گیری از الگوی جورج بردی (1990) انجام شده است.

شکل ۱ - بازنمایی روش تحقیق پژوهش (بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر).

برای انجام این مطالعه تطبیقی شش کشور به عنوان نمونه گزینش شدند. دلایل انتخاب نمونه‌های منتخب از دو نظرگاه مطرح است؛ نخست) طرح بلندمدت و برنامه‌ریزی شده نگارندگان برای مطالعه وضعیت آموزش عالی کشورهای مهم درگام‌های چندگانه که برخی کشورها تاکنون مطالعه شده‌اند. دوم) نظام‌های آموزش عالی برخی از کشورها نظیر مالزی، سنگاپور و عربستان با تحولاتی در حال‌گذار به سطح بالایی از کارایی و اثربخشی رقبای قدرتمند ایران می‌باشند. بر این اساس، نمونه‌های مورد مطالعه به شکل هدفمند و با نظر خبرگان این حوزه با در نظر گرفتن پراکندگی جغرافیایی، شش کشور: هلند، فرانسه، مالزی، سنگاپور، آفریقای جنوبی و عربستان انتخاب شدند. سایر کشورهای مهم منطقه و جهان نیز در دستورکار مطالعه قرار دارند. ابزار پژوهش برای گردآوری اطلاعات مورد نیاز فیش‌برداری از اسناد و گزارش‌های بین‌المللی، مقالات و مدارک کتابخانه‌ای بود که در سال‌های اخیر منتشر شده بودند.

جدول ۱ - پراکندگی جغرافیایی کشورها

قاره اروپا	قاره اروپا	قاره آسیا	قاره آسیا	قاره آفریقا	قاره آسیا
هلند	فرانسه	سنگاپور	مالزی	آفریقای جنوبی	عربستان

فرایند تحلیل داده‌ها بر اساس الگوی جورج بردی در قالب چهار مرحله انجام شد. در مرحله نخست به توصیف چشم‌انداز و اهداف آموزش عالی کشورهای مورد مطالعه پرداخته شد. بنابراین با رویکرد مرور نظام‌مند به جستجوی پایگاه‌ها و وزارت‌خانه‌های آموزشی کشورهای مذکور پرداخته شد. افزون بر این با کلیدواژه‌های سیستم آموزش عالی هلند فرانسه، سنگاپور، مالزی، آفریقای جنوبی و عربستان در پایگاه‌های مرتبط بین‌المللی جستجو به عمل آمد. برای توصیف نظام آموزش عالی به دایره‌المعارف‌ها و کتب همچنین جستجو در پایگاه‌های مرتبط ملی مراجعه شد. سپس به تفکیک هر کشور، تلخیص و دسته‌بندی به عمل آمد. در مرحله دوم و تفسیر یافته‌ها اطلاعات مربوط به هر کشور به تفکیک و به شکل تفصیلی از مقالات پژوهشی و سایت‌ها و اسنادبالادستی فیش‌برداری و نگارش شد. در مرحله سوم و همجواری کنارهم چیدن دو مرحله پیشین انجام شد. بر این اساس، در ادامه دو مرحله قبل، یافته‌های همه کشورها با استفاده از چارچوب موضوعی محقق ساخته در قالب سابقه آموزش عالی، ساختار اداری و مدیریتی، چشم‌انداز، اهداف کلان، سیاست‌های اصلی و کلان با یکدیگر ادغام شدند. نتایج این بخش به صورت جدول و دیاگرام تلخیص شد. مرحله پایانی و مقایسه: در این مرحله چشم‌انداز و اهداف کلان آموزش عالی کشورها با یکدیگر مقایسه شدند و سپس همخوانی‌ها و تفاوت‌های کشورها مشخص و تحلیل شد. فراگرد این مرحله به‌مانند تحلیل مضامین کیفی به شکل استفرایی در دو بخش انجام گرفت. در بخش نخست پس از استخراج اهداف و چشم‌اندازها به صورت مفاهیم کلیدی (فرایند کدگذاری باز و تکه تکه کردن متون با در نظر گرفتن واحد تحلیل یعنی

مضمون) این مفاهیم به تفکیک هر کشوری که استخراج شده بودند برای بازنمایی اهداف و چشم‌انداز کلان آن کشور مورد استفاده قرار گرفته شد. در بخش دوم، مفاهیم کلیدی با هم ادغام شدند. مفاهیمی که دارای شباهت‌های معنایی بودند به صورت یکپارچه درآمده و شباهت‌ها را تشکیل دادند. مفاهیم دارای افتراقات معنایی نیز به تفکیک هر کشور به عنوان تفاوت‌های اختصاصی در چشم‌انداز و اهداف کشورها ذکر شدند. در نهایت توصیه‌هایی برای ایران براساس جریان‌ات غالب (Main flows) و مشترک درآموزش‌عالی این کشورها شکل گرفت.

یافته‌ها

الف) مرحله توصیف و تفسیر

در وهله نخست به معرفی مختصری از اهداف و چشم‌اندازهای کلیدی کشورهای مورد مطالعه پرداخته می‌شود. سپس بازنمایی از آمار اقتصادی و توان کشورها ارائه می‌شود.

۱) درآمدی بر چشم‌انداز و اهداف آموزش عالی هلند

مهمترین اهداف آموزش عالی هلند شامل؛ ارتقاء محتوا و کیفیت آموزش عالی؛ مدیریت استعداد؛ بهبود رابطه بین بخش آموزش عالی و نهادهای دولتی؛ بهبود حکمرانی آموزش عالی؛ تقویت ارتباط دانشگاه با بازارکار؛ توسعه تحقیقات دانشگاهی با توجه به ظرفیت مناطق و غیره می‌باشد. از جمله دورنماهای آموزش عالی هلند (۲۰۲۰-۲۰۳۰) با تاکید بر COVID-19: (۱) توسعه مهارت‌های دیجیتال؛ (۲) توسعه زیرساخت‌های دیجیتال؛ (۳) انعطاف‌پذیری در ارائه آموزش دیجیتال و (۴) توجه به دیجیتالی‌سازی در حکمرانی آموزش عالی است. (DEAP, 2020; OECD, 2020)

۲) درآمدی بر چشم‌انداز و اهداف آموزش عالی فرانسه

اهم اهداف آموزش عالی فرانسه شامل؛ تدوین برنامه‌های درسی و آموزشی جدید؛ توسعه آموزش‌های مهارتی؛ برقراری ارتباط بین آموزش عالی و بازارکار؛ اعطای استقلال بیشتر به دانشگاه‌ها (فاصله‌گیری از الگوی ناپلئونی)؛ توسعه مالی دانشگاه‌ها؛ حمایت از دانشجویان برای ایجاد استارت‌آپ‌های دانشجویی و تقویت ارتباط با بازیگران منطقه‌ای در نوآوری و غیره می‌شود. از جمله چشم‌اندازهای آموزش عالی فرانسه برای آینده پیش‌رو مشتمل بر افزایش زیرساخت‌های تحقیقاتی؛ توسعه فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات؛ سرمایه‌گذاری در فناوری‌های نانو؛ نوآوری در شرکت‌های کوچک و متوسط (SMEs)؛ تعمیق ارتباط علم با جامعه؛ انجام اقدامات و ابتکاراتی برای مبارزه با تغییرات اقلیمی (مثل گرمایش زمین)؛ توسعه سازوکارهای تشویقی؛ توسعه کنش‌های بین رشته‌ای و غیره می‌باشد. پنج زمینه اصلی

چشم‌اندازهای نظام آموزشی (عمومی و عالی فرانسه) در شرایط پاندومی به شرح زیر؛ (۱) حصول اطمینان از دسترسی مستمر به یادگیری الکترونیکی؛ (۲) تقویت دنیای درونی دانشجویان در دوران قرنطینه؛ (۳) تشکیل بانک اطلاعاتی از دانشجویان و عملکرد آن‌ها در دوران کرونا؛ (۴) ارائه حمایت و مداخلات هدفمند برای دانشجویان و خانواده‌های آسیب‌پذیر و بی‌بضاعت می‌باشد (OECD, 2020; THE FUTURE OF THE PLANET IN THE FRENCH HIGHER EDUCATION SYSTEM, 2021;)

۳) درآمدی بر چشم‌انداز و اهداف آموزش عالی سنگاپور

اهم اهداف آموزش عالی در سنگاپور توسعه سرمایه‌گذاری در نظام آموزش عالی؛ توسعه چند فرهنگی؛ توسعه ارتباطات بین‌المللی؛ رقابتی‌سازی نهادهای آموزشی و پژوهشی؛ انطباق سیستم نظام آموزشی با استانداردهای جهانی؛ ارتقاء کیفیت آموزش عالی؛ صنعت نوآور و پایدار؛ برقراری پیوند میان آموزش و پژوهش؛ شناسایی نیازهای جامعه و غیره می‌باشد. آموزش عالی سنگاپور چشم‌اندازی در زمینه استفاده از آموزش به عنوان ابزاری برای ایجاد ملتی یکپارچه از نظر اتحاد گروه‌های قومی و نژادی و استفاده از این ظرفیت در توسعه نیروی کار در سطح جهانی دارد تا از این رهگذر پاسخگوی تغییرات اقتصادی و اجتماعی باشند. افزون بر این آن‌ها به دنبال دستیابی به رهبری اقتصادی جهان از طریق جذب نیروی کار متخصص با تحصیلات از دیگر کشورها و نیروی ملی هستند. چشم‌انداز آموزش عالی سنگاپور با تاکید بر پاندومی کرونا؛ برابری (دسترسی) به آموزش‌های الکترونیکی؛ توسعه زیرساخت‌های الکترونیکی؛ برقراری عدالت آموزشی؛ توسعه یادگیری ترکیبی؛ درگیر کردن مدرسان با توجه به چالش‌های جهانی و مسئله پایداری؛ ادغام چالش‌های جهانی در برنامه‌های آموزشی و درسی (THE NATIONAL HIGHER EDUCATION ACTION PLAN, 2020; Davie, 2020; Chang, 2020; Teng, 2020; Sustainable Development goals, 2018)

۴) درآمدی بر چشم‌انداز و اهداف آموزش عالی مالزی

مهمترین اهداف آموزش عالی مالزی (۲۰۱۵-۲۰۲۵) از جمله؛ تغییر در ساختار حکمرانی آموزش عالی؛ توانمندسازی رهبری در آموزش عالی؛ تقویت زیست‌بوم دانشگاهی مالزی؛ افزایش فعالیت‌های تجاری‌سازی در آموزش عالی؛ توسعه ظرفیت‌های دانشی مناطق برای ایجاد رقابت؛ قوانین مالکیت معنوی؛ توسعه ارتباط دانشگاه با صنایع (صنعت آکادمیک) و ... می‌باشد. از طریق چشم‌انداز آموزش عالی، مالزیایی‌ها به دنبال توسعه اقتصادی مبتنی بر دانش می‌باشند. همچنین به دنبال پرورش شهروند خوب (جهانی) در کنار برخورداری از توانایی‌های برای توسعه‌ی کنش‌های کارآفرینانه و نوآورانه جهت خلق ثروت برای کشور می‌باشند. از طریق آموزش عالی به دنبال ترسیم آینده پایدار از طریق برنامه‌هایی همچون برنامه راهبردی آموزش عالی ملی، طرح آموزش مالزی و تحول ملی ۲۰۵۰ می‌باشند. افزون بر این، توسعه آموزش عالی در مالزی محصول

تعامل قوی بین روند آموزش عالی جهانی و نیازهای ملی به عنوان پاسخی به جهانی‌سازی است که نیاز به تغییر و نوآوری دارد. مهمترین چشم‌اندازهای (کوتاه‌مدت و بلندمدت) آموزش عالی مالزی در عصر کرونا به شرح زیر است: استمرار آموزش‌های آنلاین در دوران کرونا و پس از کرونا؛ توسعه تعاملات اعضای هیئت علمی با دانشجویان در زمان اپیدمی؛ دستورالعمل‌های مدیریتی و قوانین سخت‌گیرانه برای رعایت پروتکل‌های بهداشتی؛ توسعه و نوآوری در صنعت آموزش عالی پیشرفت در سناریوی Post Covid-19؛ توانمندسازی دیجیتال؛ بهبود زیرساخت‌های الکترونیکی؛ حمایت ویژه از دانشجویان کم‌برخودار و غیره می‌باشد (Ithnin et al., 2018; Penang, 2021).

۵) درآمدی بر چشم‌انداز و اهداف آموزش عالی آفریقای جنوبی

از جمله اهداف آموزش عالی آفریقای جنوبی؛ تقویت حکمرانی آموزش عالی؛ اشتغال‌زایی؛ توسعه کمی آموزش عالی و دانشگاه‌ها؛ تقویت سیستم‌های مدیریتی؛ بهبود زیرساخت‌ها و امکانات؛ تامین بودجه دانشجویان؛ گسترش سیستم آموزش فنی و حرفه‌ای و غیره می‌باشد. چشم‌انداز آموزش عالی آفریقای جنوبی آفرینش یک چارچوب استراتژیک برای هدایت گزینه‌ها و اقدامات اصلی دولت جهت ایجاد توانمندی‌های لازم برای تحول اقتصادی و اجتماعی در جامعه است. در راستای این امر آموزش عالی به عنوان موتور اصلی توسعه بلندمدت در آفریقای جنوبی پنداشته می‌شود (Department of Higher Education & Training, 2017: 2020).

۶) درآمدی بر چشم‌انداز و اهداف آموزش عالی عربستان

عربستان از طریق آموزش عالی در پی تامین سرمایه انسانی ماهر، کیفیت بالای تحقیقات علمی و افزایش سطح نوآوری است. همچنین چشم‌انداز این کشور در پیوند با تحول در جامعه است لیکن از طریق پیاده‌سازی حکمرانی شرکتی تا با پرورش نیروی انسانی متخصص شرایط انتقال از اقتصاد نفتی به اقتصاد دانش‌بنیان را فراهم سازد. از جمله کلیدی‌ترین اهداف آموزش عالی عربستان؛ مدیریت استعداد؛ خلاقیت و نوآوری؛ بهبود برنامه‌های درسی؛ توسعه روش‌های تامین مالی؛ آموزش دانشجویان برای رسیدگی به نیازهای ملی توسعه و تقاضاهای بازار کار؛ افزایش مشارکت بخش خصوصی؛ بهبود اکوسیستم حرفه؛ تحول در زمینه مدیریت استراتژیک؛ آموزش دیجیتال؛ ایجاد یک چارچوب عملی برای همسوسازی دانش‌آموختگان دانشگاه با نیازهای بازار کار و غیره می‌باشد (Asel, 2020; Patalong, 2016).

در ادامه به توصیف آمار اقتصادی کشورهای منتخب که بازگو کننده توان آموزش عالی این کشورهاست پرداخته می‌شود. بر اساس یافته‌ها، هلند (۵۷،۷۰۷) بالاترین میزان شاخص‌های توسعه انسانی را به خود اختصاص داده است. پس از آن سنگاپور (۸۸،۱۵۵)، سپس فرانسه (۴۷،۱۷۳) در رتبه سوم جای دارد. در رتبه‌های بعدی به ترتیب عربستان (۴۷،۴۹۵)، مالزی (۲۷،۵۳۴) و آفریقای جنوبی (۱۲،۱۲۹) قرار دارند. (Human Development Report, 2019).

اساس یافته‌ها کشور سنگاپور بالاترین (۶۶،۴۵۷) میزان، پس از کشور هلند (۵۵،۶۰۶) در رتبه سوم کشور فرانسه (۴۳،۹۵۹)، در رتبه چهارم کشور عربستان (۲۲،۳۵۶)، در رتبه پنجم کشور مالزی (۱۲،۲۶۵) و آخرین کشور بر اساس تولید ناخالص داخلی سرانه کشور آفریقای جنوبی (۶،۴۴۱) می‌باشد (world population review, 2019). در تولید ناخالص داخلی سرانه: (میزان تولید ناخالص داخلی سالانه تقسیم بر جمعیت هر کشور). در جدول (۲) شاخص‌های رقابت‌پذیری جهانی در کشورهای منتخب تشریح شده است.

جدول ۲ - تطبیق شاخص‌های رقابت‌پذیری جهانی در کشورهای منتخب (۲۰۱۸-۲۰۱۹)

رتبه	شاخص‌ها	هلند	فرانسه	سنگاپور	مالزی	آفریقای جنوبی	عربستان
۱	تولید ناخالص داخلی (PPP)	۰،۷۲	۲،۲۳	۰،۴۲	۰،۷۳	۰،۶۰	۱،۴۰
۲	نرخ بیکاری	۴،۸	۹،۴	۴،۳	۳،۴	۲۷،۳	۵،۵
۳	درآمد جینی [برابری و نابرابری]	۲۸،۲	۳۲،۷	*	۴۱،۰	۶۳،۰	۳۲،۱
۴	امید به زندگی	۷۰،۷	۷۱،۷	۷۳،۶	۶۶،۴	۵۳،۸	۶۶،۴
۵	متوسط سال تحصیل	۱۲،۱	۱۱،۳	۱۱،۵	۱۰،۵	۱۰،۳	۱۰،۲
۶	میزان آموزش کارکنان	۵،۴	۴،۸	۵،۳	۵،۴	۴،۲	۴،۳
۷	کیفیت آموزش [دوره‌ها]	۵،۵	۴،۹	۵،۳	۵،۳	۳،۷	۴،۳
۸	مهارت‌های فارغ التحصیلان	۵،۵	۴،۷	۵،۴	۵،۳	۳،۸	۴،۳
۹	مهارت‌های دیجیتالی در بین مردم	۵،۷	۴،۳	۵،۷	۵،۴	۳،۵	۵،۱
۱۰	سهولت یافتن کارکنان متخصص	۵،۰	۴،۸	۵،۱	۵،۳	۴،۰	۴،۵

Source: The Global Competitiveness Report

بر اساس این جدول در مهمترین شاخص‌ها، امید به زندگی (به ترتیب رتبه کشورها: سنگاپور (۷۳/۶)، فرانسه (۷۱/۷)، هلند (۷۰/۷)، عربستان (۶۶/۴)، مالزی (۶۶/۴) و آفریقا جنوبی (۵۳/۸) می‌باشد. شاخص متوسط سالهای تحصیل: به ترتیب رتبه کشورها: مالزی (۵،۳)، سنگاپور (۵،۱)، هلند (۵،۰)، فرانسه (۴،۸)، عربستان (۴،۵) و آفریقای جنوبی (۴،۰) می‌باشد. شاخص کیفیت آموزش [دوره‌ها] رتبه کشورها به ترتیب: هلند (۵،۵)؛ سنگاپور (۵،۳)؛ فرانسه (۵،۴)، مالزی (۵،۲)، عربستان (۴،۵) و آفریقای جنوبی (۴،۰) می‌باشد.

ب) مرحله همجواری داده‌های کیفی

الف. مقایسه و همجواری چشم‌انداز کشورهای مورد مطالعه

در جدول (۳) به تشریح چشم‌اندازهای کلیدی کشورهای منتخب پرداخته شده است؛

جدول ۳ - برآیندهای کلیدی چشم‌انداز آینده کشورهای مورد مطالعه

کشورهای منتخب	چشم‌انداز آموزش عالی
هلند	توسعه جریان بین‌المللی آموزش عالی در افق‌های پیش‌رو/ پر رنگ شدن نقش آموزش عالی در اقتصاد دانش‌بنیان/ترسیم افق‌های نوین برای برنامه‌های درسی و آموزشی انگلیسی زبان/ نهایی‌سازی فرهنگ دانشگاهی بر پایه استقلال و آزادی علمی/ پی‌جویی و ارتقاء برند آموزش عالی هلند در آینده/ برنامه‌های مدیریت استعداد/ پیوند ناگسستنی میان آموزش و پژوهش/ تمرکز بر خلق مزیت رقابتی به واسطه تحقیقات دانشگاهی/ توسعه آموزش‌های دیجیتال و پشتیبانی مستمر از آن با وقوع پاندومی کووید-۱۹/ آماده‌شدن همه جانبه با آینده دیجیتال/ ارتقاء سواد دیجیتالی/ آینده‌نگاری اکتشافی در زمینه برنامه‌های دانشگاه‌ها
فرانسه	سرمایه‌گذاری در توسعه فناوری‌های نوظهور/ توسعه زیرساخت‌های پژوهشی با تاکید بر ظرفیت‌سازی دیجیتالی/ نوآوری در کسب و کارهای کوچک و نوپا/ توسعه ارتباط علم با جامعه/ افزایش ظرفیت‌های آینده‌نگاری در آموزش عالی/ تهیه بانک اطلاعاتی عظیم از عملکرد دانشگاه‌ها/ نهادینه‌سازی فرهنگ جهانی آموزش عالی/ رویکردهای نظام‌مند در توسعه سرمایه انسانی دانشگاهیان/ توسعه برنامه‌های مهارت آموزی و مهارت‌پروری
سنگاپور	توسعه اقتصاد دانش‌بنیان/ انسجام سیاسی در دستیابی به چشم‌اندازهای/ ارتقاء کیفیت نیروی کار جهت دستیابی به رهبری اقتصادی جهانی/ بالابردن استانداردهای آموزش عالی/ تسهیل مشارکت دوسویه نهادهای دانشگاهی با جامعه/ توسعه افق‌ها برای یادگیری مادام‌العمر/ توسعه مهارت‌های مورد نیاز آینده برای حل چالش‌های جهانی/ تاکید علوم گوناگون بر میان‌رشته‌ای بودن/ توجه ویژه به مسئله پایداری/ تسری فرهنگ نوآوری
مالزی	توجه به پایداری محیط‌زیست/ توجه به اقتصاد دانش‌بنیان/ توسعه حرفه‌ای گرای و اخلاق حرفه‌ای در آموزش عالی/ پرورش شهروندان خوب جهانی/ همزمانی و همسویی تولیدات علمی با تغییرات جهانی/ حکمرانی مبتنی بر استقلال و مشارکت ذی‌نفعان/ توسعه سیستم آموزش عالی مبتنی بر اکوسیستم/ نقشه‌برداری از آینده با توجه به برنامه‌های استراتژیک/ توانمندسازی رهبری دانشگاه‌ها/ تجاری‌سازی تحقیقات/ توسعه ظرفیت دانشی مناطق/ تبدیل شدن به قطب آموزش عالی منطقه‌ای/ ارتقاء برند جهانی آموزش عالی مالزی/ توسعه آموزش‌های دیجیتال و انعطاف‌پذیر/ توسعه مالی دانشگاه‌ها
آفریقای جنوبی	همگرایی چشم‌انداز آموزش عالی با تحول اجتماعی و اقتصادی/ نوآوری در فعالیت‌ها و کنش‌های آموزش عالی/ تعمیق و توسعه عدالت اجتماعی/ انطباق سیستم آموزش عالی با بازارکار/ دسترسی همگانی به آموزش عالی
عربستان	سرمایه‌گذاری در بازارهای جهانی/ خصوصی‌سازی آموزش عالی/ ارتقاء جایگاه عربستان در نشانگرهای توسعه انسانی/ توسعه سرمایه‌گذاری در حوزه تکنولوژی/ ارتقاء جایگاه دانشگاه‌های سعودی در رتبه‌بندی‌های جهانی/ توجه به پایداری/ ایجاد برابری جنسیتی و توانمندی زنان/ ایجاد اشتغال کامل و مولد/ در اولویت قراردادن برنامه‌های فنی و حرفه‌ای

در بخش چشم‌اندازها هر کشور بنا بر بافتار و الگوی تاریخی آموزش عالی دور نما و چشم‌اندازی خاصی را برای آموزش عالی مد نظر دارند. وجوه اشتراک این چشم‌اندازها توجه به بین‌المللی شدن آموزش عالی، دیجیتالی‌سازی آموزش عالی، تعمیق نقش دانشگاه‌ها در اقتصاد دانش‌بنیان، سرمایه‌گذاری و ارتقاء ظرفیت تحقیقات دانشگاهی، گزینش و مدیریت استعدادها توامان با برنامه‌های برای توانمندسازی و توسعه سرمایه انسانی دانشگاهیان را می‌توان برشمرد و در بخش وجوه افتراق دورنمای خاص هر کشور برای آموزش عالی آورده شد که بیشتر از

سیاست‌ها، نحوه حکمرانی، فضای گفتمانی درون کشورها و قلمرو جغرافیایی کشورها متأثر می‌شود و ریشه در دیرینه کارکردی دانشگاه‌های هر کشور دارد.

در جدول (۴) به تشریح اهداف کلیدی کشورهای منتخب پرداخته شده است.

جدول ۴ - برآیندهای کلیدی اهداف کیفی کشورهای مورد مطالعه

کشورهای منتخب	اهداف اصلی آموزش عالی
هلند	انجام تحقیقات کاربردی متناظر با نیازهای جامعه/ توسعه مزیت‌های رقابتی علم و فناوری/ توسعه منابع مالی/ اشتغال‌زایی/ ارتقاء سطح فرهنگ جامعه (توسعه علم باوری)/ تغییر شکل نیروی کار (تخصصی)/ پیوند میان دانشگاه و بازارکار/ توسعه ظرفیت تحقیقات دانشگاهی با توجه به ظرفیت مناطق/ ارتقاء مستمر کیفیت دانشگاه‌ها/ توسعه بودجه آموزش دیجیتال/ ارتقاء شایستگی‌ها دیجیتالی دانشگاهیان/ تغییر و همسویی با فناوری‌های نوین همچون هوش مصنوعی، بیگ دیتا و غیره
فرانسه	بازنویسی برنامه‌های درسی و آموزشی جهت خلق نوآوری/ توسعه سیستم‌های مبادله بین‌المللی دانشجویان/ بسط آموزش‌های دیجیتال/ همگرایی بین نظام آموزش عالی و بازارکار/ نهادینه‌سازی فرهنگ بین‌المللی در دانشگاه‌ها/ تعالی در تحقیقات دانشگاهی در سطح جهانی/ توجه به بازده تحقیقات دانشگاهی/ حمایت از دانشجویان کارآفرین در راه‌اندازی استارت‌آپ‌ها و اسپین‌آف‌ها/ توسعه شرکت‌های کسب و کار دیجیتال/ توجه به برنامه‌های میان‌رشته‌ای جهت مقابله با چالش‌های جهانی/ استقرار فرهنگ نوآوری/ ایجاد و توسعه گفتمان مشارکتی در آموزش عالی/ فعالیت‌های نوآوری و کنش‌های کارآفرینانه دانشگاه‌ها در مناطق
سنگاپور	توسعه چندفرهنگی در نظام آموزش عمومی و عالی/ بازنویسی برنامه‌های درسی و آموزشی/ توسعه ارتباطات بین‌المللی/ فضاسازی رقابتی در درون و بین دانشگاه‌ها/ انطباق سیستم‌ها با استانداردهای جهانی/ بهبود وضعیت بازارکار و افزایش تقاضا برای دانش‌آموختگان/ استمراربخشی به برنامه‌های تضمین کیفیت/ توانمندسازی زنان در آموزش عالی/ تغییر الگوهای مصرف و حرکت به سمت پایداری/ افزایش سرمایه‌گذاری در تحقیقات دانشگاهی جهت حل مسائل ملی و بین‌المللی/ برقراری عدالت دیجیتالی و دسترسی همگانی آموزش دیجیتال/ توسعه برنامه‌های آموزشی ترکیبی (مجازی و حضوری) در آینده
مالزی	خودحکمرانی/ توانمندسازی رهبری در آموزش عالی/ تقویت زیست‌بوم دانشگاهی/ ظرفیت‌های دانشی مناطق برای ایجاد رقابت/ قوانین مالکیت معنوی/ مدیریت استعداد/ بین‌المللی‌شدن آموزش عالی/ توسعه ارتباط دانشگاه‌ها با صنایع/ افزایش اشتغال دانش‌آموختگان/ گسترش مشارکت بخش خصوصی/ توسعه سرمایه‌انسانی/ تضمین کیفیت/ تحول در پالی‌تکنیک‌ها/ تنوع بخشی به سیستم آموزش عالی/ برنامه‌های آموزشی و درسی میان رشته‌ای
آفریقای جنوبی	توسعه مراکز و کالج‌های فنی و حرفه‌ای/ و تنوع طرح‌های کمک مالی دانشجویی/ تقویت ساختار حکمرانی در نظام آموزش عمومی و عالی/ توسعه ظرفیت‌های یادگیری الکترونیکی/ توسعه برنامه‌های مشاوره شغلی و تحصیلی برای هدایت تحصیلی هدفمند/ توسعه و گسترش کمی آموزش عالی مبتنی بر مطالعات امکان‌سنجی و نیازمحور/ محرومیت‌زدایی/ توسعه زیرساخت‌ها و فناوری‌ها/ مدیریت استعداد/ استفاده حداکثری از ظرفیت‌های محیطی/ حکمرانی مشارکتی با حضور همه ذینفعان/ هماهنگی بین بخش خصوصی و دولتی/ توسعه دوره‌های آموزشی مجازی با تاکید بر دانشجویان مناطق محروم و کم برخوردار
عربستان	مدیریت استعداد/ انطباق سیستم آموزش عالی با تقاضاهای بازارکار/ ارتقاء ظرفیت مشارکت بخش خصوصی/ تحول در آموزش دیجیتال/ تاسیس نهادهای برای آموزش‌های فنی و حرفه‌ای/ تعهد دانشگاه به خلق نوآوری/ سازگاری با تغییرات/ توسعه تعامل دانشگاه با صنعت/ توسعه سازمانی دانشگاه‌ها/ بین‌المللی‌شدن آموزش عالی/ انجام تحقیقات در سطح بین‌المللی/ افزایش ظرفیت رقابتی سیستم آموزش عالی/ توسعه ظرفیت استانداردهای آموزش عالی/ توسعه زیرساخت‌های هوشمند/ ایجاد توافق نامه‌های با برندهای فناوری در سطح جهانی

اکنون به صورت خلاصه وجوه اشتراک و افتراق اهداف را مرور می‌کنیم.

شباهت‌ها

نتایج تحقیق نشان می‌دهد که نظام آموزش عالی در همه کشورهای مورد مطالعه در پنج مورد با یکدیگر شباهت دارند: ۱) پرورش مهارت‌های شغلی و توانمندسازی دانش‌آموختگان برای برقراری پیوند میان سیستم آموزش عالی با بازار کار، ۲) تنوع بخشی و توسعه مالی دانشگاه‌ها، ۳) خلق و ارتقاء مزیت رقابتی بین کشورها، ۴) انجام پژوهش‌های ماموریت‌گرا در حل مسائل ملی و بین‌المللی و ۵) ارتقاء مستمر کیفیت آموزش عالی با تاکید بر آموزش‌های الکترونیکی. اما در بخش تفاوت‌ها، هر کشوری با توجه به ساختار و شرایط بومی خود اهداف متفاوتی را دنبال می‌کند. در کشور هلند، توسعه ظرفیت منطقه‌ای برای افزایش توان آموزش عالی از طریق این ظرفیت‌ها مورد توجه است. در کشور فرانسه تاکید خاص بر فعالیت‌ها و کنش‌های کارآفرینی دانشگاه می‌باشد. در سنگاپور، توسعه سیستم چندگانه آموزش عالی با توجه به تنوع جمعیتی در کشور سنگاپور و کشورهای پیرامونی است که استفاده از این ظرفیت برای توسعه ملی مورد توجه است. در کشور آفریقای جنوبی از رهگذر اهداف آموزش عالی به دنبال خلق جامعه‌ای برابر و به دور از نابرابری اجتماعی، نژادی-قومی و اقتصادی می‌باشند. در کشور عربستان، خصوصی‌سازی آموزش عالی هم‌هنگام با انعقاد قراردادهایی (الگوی برون‌زا) در زمینه فناوری‌ها جهت تسریع روند انتقال از اقتصاد سنتی به اقتصاد دانش‌بنیان مطرح است.

ج) مرحله مقایسه

در جدول (۵) به تشریح وجوه اشتراک و افتراق چشم‌انداز کشورهای منتخب پرداخته شده است.

جدول ۵ - مقایسه تطبیقی چشم‌انداز کشورهای مورد مطالعه

وجوه اشتراک چشم‌انداز آموزش عالی ۲	وجوه افتراق چشم‌انداز آموزش عالی ۱
از نظر شباهت در چشم‌اندازهای آموزش عالی کشورهای مورد مطالعه می‌توان به تاکید بر بین‌المللی شدن، توسعه افق‌های دیجیتالی شدن به ویژه پس از وقوع پاندمی کووید ۱۹ شدت بیشتری به خود گرفته است و به یک ضرورت اجتناب ناپذیر مبدل شده است. شباهت دیگر تاکید کشورها بر تعمیق نقش دانشگاه‌ها در اقتصاد دانش بنیان است. نکته دیگر سرمایه‌گذاری و ظرفیت تحقیقات دانشگاهی است. پیوسته در اقتصاد آموزش عالی نیز	در کشور هلند تاکید خاص‌تری بر برنامه‌ها، سیاست‌ها و اهداف دیجیتالی و فناوری‌های سطح بالاتر همچون هوش مصنوعی، شبکه بیگ دیتا و سرمایه‌گذاری در این راستا توأم با ارتقاء سواد دیجیتالی و ایجاد پذیرندگی فرهنگی برای آن است. در کشور فرانسه، تاکید بر سرمایه‌گذاری بر فناوری‌های نانو توأم با رصد مستمر تحولات آینده در این زمینه و سناریو چینی در این قلمرو است. در کشور سنگاپور تاکید بر جذب نیروی کار بین‌المللی و رهبری جهانی اقتصادی به ویژه در منطقه آسیا توأم با دستیابی به خودکفایی ملی در اقتصاد است. در کشور مالزی، طراحی و پیاده‌سازی اکوسیستم با نقش دانشگاه‌ها همگام با تدوین برنامه‌های استراتژیک با توجه به درک گذشته سیستم آموزش عالی برای بهبود عملکرد در زمان حال و

1 - Similarities the Vision of Higher Education

2 - Differences the Vision of Higher Education

<p>این نکته مطرح بوده است که بازده تحقیقات بیش از بازده آموزش است. گزینش و مدیریت استعدادها توأم با برنامه‌هایی برای توسعه سرمایه انسانی دانشگاهیان در چشم‌اندازهای کشورها مشترکاً به چشم می‌خورد. نکته شایان توجه دیگر توجه به پایداری در افق‌های پیش روی آموزش عالی کشورهای مورد مطالعه است. نکته مشترک دیگر تأکید بر برنامه‌های آموزشی و درسی میان رشته‌ای است که در دستور کار آموزش عالی کشورهای مذکور قرار گرفته است</p>	<p>آمادگی برای آینده است. لیکن نگاه به آینده پیش‌بینی ناپذیر و غیرخطی همگام با تأکید بر تبدیل شدن آموزش عالی به عنوان قطب منطقه است. در کشور آفریقای جنوبی با توجه به تبعیض‌هایی که میان سیاه پوستان و سفیدپوستان جریان داشته است این تبعیض به نظام آموزشی عالی نیز تسری یافته است و رفع آن نقش پررنگی در چشم‌انداز آموزش عالی آن‌ها یافته است. جهت‌گیری اصلی چشم‌انداز آموزش عالی این کشور بر برقراری عدالت اجتماعی در همه ابعاد می‌باشد. حال آنکه این مسئله در کشورهای دیگر مورد مطالعه مورد توجه نبوده است چراکه موضوعی بدیهی است که سال‌ها پیش در این کشورها حل شده است. در کشور عربستان، تسهیل مشارکت بخش خصوصی در آموزش عالی برای گسترش دامنه‌های تأمین مالی آموزش عالی با همکاری قراردادی خارجیان به جای درون‌زایی برای دریافت تکنولوژی شرکت‌های برند جهان مطرح است.</p>
---	---

در جدول (۶) به تشریح وجوه اشتراک و افتراق اهداف کشورهای منتخب پرداخته شده است.

جدول ۶ - مقایسه تطبیقی اهداف کشورهای مورد مطالعه

وجوه اشتراک اهداف آموزش عالی ^۲	وجوه افتراق اهداف آموزش عالی ^۱
<p>توانمندسازی دانش‌آموختگان برای برقراری پیوند میان سیستم آموزش عالی با بازار کار، توسعه مالی دانشگاه‌ها، ارتقاء مزیت رقابتی بین کشورها، انجام پژوهش‌های ماموریت‌گرا در حل مسائل ملی و بین‌المللی، همکاری دانشگاه و صنعت، ارتقاء کیفیت آموزش عالی با تأکید بر آموزش‌های الکترونیکی</p>	<p>در کشور <u>هند</u> توسعه ظرفیت منطقه‌ای برای افزایش توان آموزش عالی از طریق ظرفیت‌های منطقه‌ای که علاوه بر حل چالش‌های منطقه‌ای، معضلات ملی و جهانی را نیز مرتفع می‌سازد. در کشور <u>فرانسه</u> تأکید خاص بر فعالیت‌ها و کنش‌های کارآفرینی دانشگاه با نگاهی به تحولات دیجیتال از رهگذر تجاری‌سازی، شرکت‌های استارت‌آپ و اسپین‌آف و غیره می‌باشد. در کشور <u>سنگاپور</u>، توسعه سیستم چندگانه آموزش عالی با توجه به تنوع جمعیتی در کشور <u>سنگاپور</u> و کشورهای پیرامونی است که استفاده از این ظرفیت برای توسعه ملی، در کشور مالزی تأکید بر تحقیقات دانشگاهی، سرمایه‌گذاری و توجه به بازده آن می‌باشد. همچنین تدوین قوانین همچون حقوق مالکیت فکری تحقیقات دانشگاهی که در کشورهای در حال توسعه با ضعف‌های روبه‌رو است. وجوه افتراق در کشور <u>آفریقای جنوبی</u>، شامل: دسترسی همگانی به آموزش عالی، توسعه و تنوع طرح‌های کمک مالی دانشجویی برای افزایش دسترسی، ایجاد انسجام اجتماعی با توجه به تکثر گروه‌های قومی و نژادی، محرومیت‌زدایی و توسعه دوره‌های آموزشی مجازی با تأکید بر دانشجویان مناطق محروم و کم‌برخوردار می‌باشد. کنار هم قرار دادن این موارد نشان از هدف‌گذاری آموزش عالی این کشور با جهت‌گیری توسعه، دسترسی و برابری دارد. کشور <u>عربستان</u>، خصوصی‌سازی آموزش عالی همگام با انعقاد قراردادهایی در زمینه فناوری‌ها جهت تسریع روند انتقال از اقتصاد سنتی به اقتصاد دانش‌بنیان</p>

در جدول (۷) به ژرف‌کاوی اهداف کشورهای مورد مطالعه پرداخته شده است.

1 - Similarities the Goals of Higher Education
2 - Differences the Goals of Higher Education

جدول ۷ - ژرف‌کاوی اهداف کشورهای مورد مطالعه براساس تحلیل نگارندگان

ردیف	اهداف کلیدی	بازه زمانی هدف	نوع هدف	سطح هدف	قلمرو هدف
هلند	یکی از کلیدی‌ترین اهداف آموزش عالی توسعه منطقه‌ای از طریق آموزش عالی است که ضمن برآوردن نیازهای منطقه‌ای و ملی باعث ارتقاء مزیت رقابتی این کشور خواهد شد	بلند مدت و میان مدت	بنیادی و اصلی	محلی و ملی	آموزش، پژوهش و خدمات اجتماعی (چندگانه)
فرانسه	اهداف اصلی فرانسه دیجیتالی‌سازی آموزش عالی توأم با ارتقاء ظرفیت کنش‌های کارآفرینانه با رویکرد دیجیتالی برای آماده‌شدن برای دنیای ناشناخته و متحول پیش رو است	میان مدت	کاربردی	ملی و بین‌المللی	آموزش، پژوهش و خدمات اجتماعی (چندگانه)
سنگاپور	درون مایه اهداف اصلی توسعه سیستم آموزش عالی چندگانه (چندزبانی، چندفرهنگی و...) با نگاهی فراملی است همسو با چشم‌انداز تحقق اقتصاد دانش پنبیان	بلند مدت و میان مدت	بنیادی و اصلی	بین‌المللی	آموزش، پژوهش و خدمات اجتماعی (چندگانه)
مالزی	هدف اصلی تاکید بر ارتقاء و توانمندسازی ظرفیت‌های پژوهشی آموزش عالی مالزی جهت توسعه ارتباط با صنعت	میان مدت	مرحله‌ای و مقدماتی [کاربردی]	ملی و محلی	پژوهش
آفریقای جنوبی	تاکید بر دسترسی همگانی به آموزش عالی جهت ایجاد عدالت اجتماعی و محرومیت زدایی و کاهش شکاف درآمدی بین دهک‌ها و پایین جامعه در کنار ایجاد جامعه برابر میان سفید و سیاه پوستان	بلندمدت	بنیادی و اصلی	ملی	آموزش، پژوهش و خدمات اجتماعی (چندگانه)
عربستان	هدف اصلی بازتعریف ساختار مالی و استانداردهای دانشگاه‌ها برای گذار از اقتصاد نفتی به اقتصاد دانشی با محوریت دانشگاه‌ها با برون‌سپاری آموزش عالی به بخش خصوصی	بلند مدت و میان مدت	بنیادی و اصلی	ملی و بین‌المللی	آموزش، پژوهش

Source: the results of the research

نتیجه‌گیری

در مطالعه حاضر، چشم‌انداز و اهداف آموزش عالی شش کشور از اسناد بین‌المللی و منابع علمی استخراج شدند و وجوه اشتراک و افتراق آن‌ها به تفکیک بیان شد. در ادامه مهمترین چشم‌اندازها و اهداف مشترک با استفاده از شواهد و قرائن پژوهشی تحلیل و تبیین می‌شوند.

۱) تاکید بر بین‌المللی شدن

بین‌المللی شدن به یک نگرانی اساسی در آموزش عالی تبدیل شده است و به مثابه یک اولویت کلیدی در آموزش عالی کشورهای آسیایی و اروپایی پنداشته می‌شود (Chang & Lin, 2018). به همین دلیل در سه دهه گذشته بین‌المللی شدن از برنامه‌های حاشیه‌ای دانشگاه‌ها خارج شده است و جزئی از استراتژی‌های اصلی آن‌ها شده است و نگرش به بین‌المللی شدن از واکنشی به تحرک تغییر یافته است و به گفتمان مسلط در عمل و واقعیت مبدل شده است. بنابراین طرح‌های بین‌المللی شدن از حالت تقلیدی و تلاش برای سازگاری با دیگر دانشگاه‌ها به طرح‌های ماموریت‌گرا و بر اساس ویژگی‌های منحصر به فرد هر دانشگاه تغییر کرده است (Ota, 2018).

۲) توسعه افق‌های دیجیتالی شدن آموزش عالی

باید پذیرفت تکنولوژی‌ها و فناوری‌های نوین امروزه به جزء جدایی ناپذیری در زندگی انسان‌ها تبدیل شده‌اند. چراکه دامنه تغییرات تکنولوژیکی به سرعت در حال رشد است و دائماً باید زیرساخت‌ها و زیرسیستم‌های جامعه نیز متناظر با آن تغییر کنند. دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی نیز در یک مسیر مشابه در حال حرکت هستند چراکه فناوری‌ها نه تنها بر محتوای آموزشی بلکه بر چگونگی ارائه آموزش‌ها و نحوه یادگیری نیز تاثیرگذار بوده‌اند. فناوری‌های

همچون هوش مصنوعی شکل نوینی از دانش و پژوهش را در نظام‌های دانشگاهی پایه گذاری کرده‌اند (Daniel, 2015). بدین سبب تغییرات باید به صورت اصلاحاتی در ساختار دانشگاه‌ها منعکس شوند. زیرا همواره از دانشگاه‌ها انتظار می‌رود خدمات با کیفیتی را متناظر با شرایط موجود جوامع ارائه کنند. عرضه خدمات و مسئولیت اجتماعی دانشگاه‌ها باید به گونه‌ای باشد که در سناریوی رقابت‌های جهانی باقی بمانند (Coccoli et al, 2014).

۳) تعمیق نقش دانشگاه‌ها در اقتصاد دانش‌بنیان

شواهد پژوهشی بسیاری در زمینه نقش دانشگاه‌ها در زمینه‌سازی برای اقتصاد دانش‌بنیان وجود دارد (Hayter & Cahoy, 2018) لیکن با توجه به چرخش اقتصادهای جهانی به سمت دانش‌بنیانی بسیاری از کشورها چشم‌انداز و اهداف آموزش عالی خود را مطابق با این تغییر در اقتصاد همسو ساخته‌اند.

۴) سرمایه‌گذاری و ارتقاء ظرفیت تحقیقات دانشگاهی

آنچه امروزه بر دانش‌پژوهان هویدا شده است. این است که بازده تحقیقات دانشگاهی بیش از آموزش است. لیکن، در سال‌های میزان سرمایه‌گذاری مالی و یکپارچه‌سازی تحقیقات دانشگاهی به شکل قابل توجهی رو به فزونی است. شواهدی زیادی مبنی بر اثربخشی تحقیقات دانشگاهی بر توسعه اقتصادی و اجتماعی زیست‌بوم‌های گوناگون وجود دارد (Ntuli et al., 2015)؛

۵) مدیریت استعدادها توأم با برنامه‌های برای توانمندسازی و توسعه سرمایه انسانی دانشگاهیان

در جوامع دانش‌بنیان، سرمایه انسانی منبع استراتژیک موثری برای دستیابی به مزیت رقابتی می‌باشد. افزون بر این، قابلیت‌هایی که از مزیت رقابتی سازمان‌ها پشتیبانی می‌کند نیز مستقیماً با توانایی افراد که به مثابه استخر سرمایه انسانی یک سازمان می‌باشد پیوند خورده است (Cheese et al., 2008) در دانشگاه‌ها نیز جذب، پرورش و نگهداشت اعضای هیئت علمی به مسئله مهمی تبدیل شده است چراکه توان رقابت بین‌المللی و رشد جامعه دانش‌بنیان هر کشور بستگی به تخصص و دانش جامعه دانشگاهی آن‌ها دارد. بنابراین هر دانشگاه و موسسه آموزش عالی باید به جذب و نگهداشت اعضای هیئت علمی مستعد همت گمارد. چراکه بدون داشتن اعضای هیئت علمی توانمند هیچ دانشگاه و موسسه آموزش عالی نمی‌تواند پایداری و کیفیت بلندمدتی داشته باشد (Pienaar & Bester, 2008).

۶) توجه ویژه به پایداری

در این باره، مطالعات زیادی ناظر بر ضرورت توجه آموزش عالی به پایداری وجود دارد (Leal Filho et al, 2018) چراکه دانشگاه به لحاظ تاریخی پیوسته پاسخگویی نیازهای اجتماعی

بوده اند. از این رو، اهداف دانشگاه ها به طور مستقیم بر پویایی تکنولوژیکی و کارکرد سیستم های اجتماعی اثر می گذارد (Bursztyn, 2008). به باور پژوهشگران دانشگاه ها می توانند در ایجاد آینده پایدار کمک کنند. در این معنا، جامعه دانشگاهیان در حل مشکلات واقعی جامعه مشارکت می کنند و نیروی محوری، برای رهنمود جامعه به سمت پیشبرد پایداری اجتماعی تلقی می شوند (Trencher et al, 2013). بنابراین پیامد دانش تولید شده در دانشگاه باید به گونه ای باشد تا با افزایش یادگیری، افراد را آماده کند که خودشان جامعه خویش را هدایت کنند. از این رو، تلاش برای نگهداری از انرژی ها و منابع، کاهش پسماندها، ترویج عدالت اجتماعی و مفهوم عدالت، باید به جامعه منتقل شود (Alshuwaikhat & Abubakar, 2008)؛

۷) تاکید بر برنامه های آموزشی و درسی میان رشته ای و فرا رشته ای

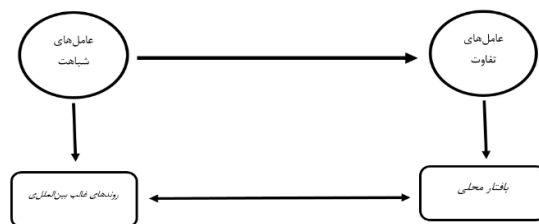
با توجه به پیچیدگی های مسائل در آموزش عالی از کنشگران و دانشوران علمی انتظار می رود که دست به اقدام نوآورانه بزنند این مهم فقط در رویکرد تفکر میان رشته ای حاصل می شود. به زعم نبوی (Nabavi, 2016) هماهنگ با تحولات جهانی در سطح آموزش و پژوهش، تحرک نظری و عملی در باب اهمیت مطالعات میان رشته ای و لزوم سرمایه گذاری در این زمینه طی سال های گذشته گسترش یافته است. برآمدن چنین بحث هایی می تواند نشانه ای از پیچیده شدن مسائل آموزشی و پژوهشی در حوزه آموزش عالی باشد. اینکه رشته های تثبیت شده و مرزبندی های مرسوم و متعارف چندان پاسخگوی نیازهای جامعه نیست. در واقع، پیدایی پرسش ها و نیازهای جدید و متنوع، توجه به نظریه پردازی های جدید در حوزه آموزش و پژوهش را ضروری ساخته است.

۸) پرورش مهارت های شغلی و توانمندسازی دانش آموختگان و پیوند با بازار کار

اشتغال دانش آموختگان به موضوعی جهانی در قلمرو رشته های تحصیلی گوناگون دانشگاهی مبدل شده است (Lord et al., 2019) لیکن نقش سنتی نظام های آموزش عالی در سال های اخیر دستخوش دگرگونی شده است و بسیاری از دانشگاه ها شروع به حرکت به سمت اثرگذاری بر اشتغال دانش آموختگان از رهگذر روش های گوناگونی همچون ایجاد فرصت هایی در بازارکار، کارآفرینی، ظرفیت سازی اقتصادی و غیره کرده اند (Etzkowitz, 2016). بنابراین با توجه به اهمیت پرورش مهارت های شغلی و توانمندی های دانشجویان و مسئله اشتغال دانش آموختگان در همه کشورهای جهان ریل گذاری اهداف و چشم اندازها با توجه به انباشتگی بیکاری دانش آموختگان بدین سو معطوف شده است؛

۹) تنوع بخشی و توسعه مالی دانشگاه‌ها

تنوع بخشی و توسعه مالی دانشگاه‌ها با توجه به بحران‌های مالی همه‌گیر جهانی که دامن‌گیر آموزش عالی اقضا و نقاط جهان شده است. امروزه گفتمان توسعه و تنوع بخشی منابع مالی دانشگاه‌ها در نظام‌های آموزش عالی به طور قابل ملاحظه‌ای فزونی یافته است (Naylor, 2013). بررسی ایده‌ها و تجارب و بافتار کشورهای مورد مطالعه نشان داد علل تفاوت‌های موجود در اهداف و چشم‌انداز آموزشی عالی این کشورها عمدتاً به بافتار محلی مربوط می‌شود. علت اصلی شباهت‌های موجود ریشه در جریان‌ات غالب جهانی و روندهای بین‌المللی در آموزش عالی دارد. امری که بدلیل قوت و قدرت خود مرزهای ملی را در نوردیده و مسابقه‌ای همراه با رقابت را شکل داده است. این روندها و جریان‌ات غالب به دلیل یکسان بودن زمین بازی (عرصه بین‌المللی) و قواعد بازی (هنجارهای علم) موجب ایجاد شباهت در نظام‌های آموزش عالی کشورها حتی در کشورهای در حال توسعه شده است. جالب است بدانیم که کشورهای در حال توسعه عطش و تمایل بیشتری برای ورود به این عرصه‌ها دارند. نمونه آن نظام‌های رتبه‌بندی دانشگاهی است.

شکل ۲ - شمای کلی از جمع‌بندی برآیندهای مطالعه تطبیقی.

مهم این است که نظام آموزش هر کشور بتواند بصورت هوشمندانه ویژگی‌های بافتار محلی را با روندهای غالب بین‌المللی سازگار و همسو کند و تلفیق مناسب برای نیازهای خود خلق کند. با تاملی کوتاه در متون گذشته هم چنین مشاهدات مستقیم نگارنده از آموزش عالی دو کشور از شش کشور منتخب (سنگاپور و مالزی) می‌توان علت تفاوت اهداف و چشم‌انداز آموزش عالی را در کشورهای مورد مطالعه به صورت زیر خلاصه کرد:

- ۱- تفاوت در فلسفه آموزش عالی کشورها که ریشه در سنت‌های فکری-فرهنگی هر کشور دارد.
- ۲- تفاوت در بافتار فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی (تفاوت در زیست‌بوم‌ها)
- ۳- حرکت کشورهای پیشرو در مرزهای دانش و عقب ماندگی پاره‌ای از کشورها که معلول سطح توسعه یافتگی است خود بخود جنس حرکت آموزش عالی هر یک را متفاوت کرده است. برای مثال ارتباط وثیق دانشگاه و صنعت در سنگاپور و هلند و ضعف این دو در عربستان

سعودی را باید معلول درجه توسعه یافتگی و شکاف‌های موجود دید که عمدتاً با مسائل درونی آموزش عالی کمتر در ارتباط است.

۴- اینکه برخی از کشورها (خصوصاً کشورهای توسعه‌یافته) در شرایط حاضر چشم‌انداز یا هدف مورد نظر در سایر کشورها را دنبال نمی‌کنند می‌تواند به این دلیل باشد که این چشم‌انداز یا سیاست در سالهای گذشته اجرا شده و به ثمر نشسته و نوعی اشباع و تکمیل زیرساخت حاصل آمده است. لذا اکنون اولویتی برای پیگیری ندارد.

اما دلایل خاص برای وجود تفاوت‌ها در اهداف و چشم‌انداز عبارت اند از:

۱- در ارتباط با کشور هلند: حاکمیت فرهنگ داچ (Duch)؛ تلاش برای پیشرو بودن آموزش عالی کشورهای داچ حداقل در سطح اتحادیه اروپا؛ بحران در درآمدهای صنعتی و کشاورزی و جبران بخشی از آن از طریق بخش خدمات و جذب دانشجویان بین‌المللی

۲- در ارتباط با کشور مالزی: مشکل اختلاط قومیت‌های مالایی، چینی و هندی و تلاش دولت برای حفظ هویت مالایی از طریق ارتقاء آموزش مالایی‌ها ایضا برنامه دار بودن آموزش عالی

۳- در ارتباط با کشور آفریقای جنوبی: حل و فصل باقی مانده معضلات آپارتاید به ویژه در بخش تبعیض در آموزش

۴- در ارتباط با کشور عربستان: نفتی بودن اقتصاد و تلاش دولت برای خریدن و جاهت علمی با دلارهای نفتی (توسعه برون‌زا آنهم به شیوه ای مبتدل،مانند خرید یا اهدای مرکز یا دانشکده،خرید مقاله و غیره)

۵- در ارتباط با کشور سنگاپور: بافتار تجاری و بندری این کشور و توجه ویژه به فناوری موجب پدید آمدن دانشگاه شرکتی گردیده است؛ کوچک بودن جامعه و دولت موجب چابکی نظام‌های تصمیم‌گیری و کنشگری فعال در عرصه بین‌المللی شده است؛ بین‌المللی بودن آموزش عالی بخش کوچکی از بین‌المللی بودن کل ساختار این کشور است (چند زبانی، چند قومیتی، چند مذهبی، چند ملیتی بودن سنگاپور)

۶- در ارتباط با کشور فرانسه: برخورداری از سنت‌های هزار ساله دانشگاهی (دانشگاه پاریس)؛ بهره‌مندی از سنت دیرپای روشنفکری و علم دوستی (عصر رنسانس و روشنگری و غیره)؛ بازی در چارچوب سیاست‌های اتحادیه اروپا؛ توان اقتصادی نسبتاً خوب برای حمایت از نهاد دانشگاه؛ سنت دانشگاه ناپلئونی مبتنی بر محوریت آموزش و مدارک دانشگاهی، محوریت استاد، سیستم متمرکز با پشتیبانی کامل دولت

در اینجا چند برداشت اساسی از مطالعه تطبیقی حاضر را به اختصار اشاره می‌کنیم:

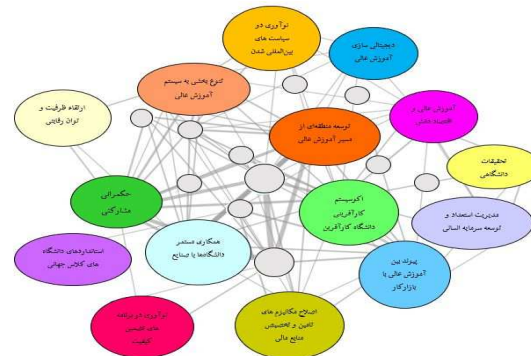
۱- برای همه این کشورها چشم‌انداز و اهداف کیفی آموزش عالی مهم تلقی شده و با جدیت بدان پرداخته‌اند زیرا اهداف زیربنای سیاست‌ها و راهبردهای آموزشی هر کشور است.

۲- همچنان که نظام‌های آموزشی پیشرفته غربی دارای نکات قوت و آموزه‌های مفید فراوانی است در کشورهای آسیایی و آفریقای جنوبی نیز درسها و ایده‌های قابل توجهی وجود دارد.

۳- درمیان چشم‌انداز و اهدافی که در بیشتر کشورها مشترکند می‌توان «جریان غالب» جهانی را در آموزش عالی شناخت. برای مثال سه جریان دیجیتالی‌سازی، توسعه مالی دانشگاه‌ها و سرمایه‌گذاری و ارتقاء ظرفیت تحقیقات دانشگاهی. اینها را می‌توان بعنوان سه چشم‌انداز و هدف غالب و فراگیر و جهانی تلقی کرد.

۴- در کنار بین‌المللی شدن، کشورها به توسعه ملی و محلی و ارتباط آموزش عالی بانیازهای جامعه توجه وافری داشته‌اند. برخی محققان از این روند بعنوان جهان-محلی شدن (Glocalization) نام می‌برند.

بر اساس یافته‌های این مطالعه تطبیقی در ادامه توصیه‌های سیاستی پانزده‌گانه پیشنهادی برای نظام‌های آموزش عالی ارائه می‌گردد. ایده‌ها در شکل (۳) بازنمایی شده‌اند.

شکل ۳ - توصیه‌های سیاستی برآمده از یافته‌های پژوهش.

References:

- 1 -Alshuwaikhat, H. M. & Abubakar, I. (2008). An integrated approach to achieving campus sustainability: assessment of the current campus environmental management practices. *Journal of Cleaner Production*, 16, 1777-1785.
- 2 -Asel, H. (2020). Corporate Governance in Saudi Higher Education According to 2030 Saudi Vision. *Journal of Halal Service Research*, 1(1), 19.
- 3 -Bursztyn, M. (2008). Sustainability science & the university: towards interdisciplinarity (No. 24). Center for International Development at Harvard University
- 4 -Chang, D. F., & Lin, N. J. (2018). Applying CIPO indicators to examine internationalization in higher education institutions in Taiwan. *International Journal of Educational Development*, 63, 20-28.
- 5 -Chang, K. H. (2020). Singapore Looks to Rely Less on Foreign Workers After Pandemic. *Bloomberg*. Retrieved August 15, 2020 from <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-06-01/singapore-looks-to-reduce-foreign-worker-reliance-after-pandemic>.
- 6 -Cheese, P., Thomas, R.J. & Craig, E. (2008), *The Talent-Powered Organization*, Kogan Page, London
- 7 -Coccoli, M., Guercio, A., Maresca, P., & Stanganelli, L. (2014). Smarter universities: A vision for the fast changing digital era. *Journal of Visual Languages & Computing*, 25(6), 1003-1011.
- 8 -Daniel, B. (2015). Big data & analytics in higher education: Opportunities & challenges. *British journal of educational technology*, 46(5), 904-920
- 9 -Davie, S. (2020). Home-based learning set to be regular part of schooling post COVID-19, says Education Minister Ong Ye Kung. *The Straits Times Online*. Retrieved June 29, 2020 from

- https://www.straitstimes.com/singapore/education/home-based-learning-set-to-be-regular-part-of-schooling-post-covid-19-says.
- 10 -DEAP (2020). The Netherlands Non-paper on the 2020 update of the EU Digital Education Action Plan: [file:///C:/Users/NEXUS/Downloads/The_Netherlands_Nonpaper_on_the_2020_update_of_the_EU_Digital_Education_Action_Plan_\(DEAP\).pdf](file:///C:/Users/NEXUS/Downloads/The_Netherlands_Nonpaper_on_the_2020_update_of_the_EU_Digital_Education_Action_Plan_(DEAP).pdf)
- 11 -Department of Higher Education & Training (2017). DRAFT POLICY FRAMEWORK FOR THE INTERNATIONALISATION OF HIGHER EDUCATION IN SOUTH AFRICA
- 12 -Department of Higher Education & Training. (2020). Strategic plan2020-2025, Republic of south Africa.
- 13 -Etzkowitz, H. (2016). The entrepreneurial university: Vision & metrics. *Industry & Higher Education*, 30(2), 83-97
- 14 -Farahani, Farhad; Masoumi, Leila; Rostami Moez, Masoumeh; Khamourdi, Zahra & Khatibiyani, Mahnaz (2019). A comparative study of public & private sector participation patterns in higher education of medical sciences in five continents. *Medicine & Refinement*, 28 (2) [in Persian].
- 15 -Hayter, C. S., & Cahoy, D. R. (2018). Toward a strategic view of higher education social responsibilities: A dynamic capabilities approach. *Strategic Organization*, 16(1), 12-34
<http://www3.weforum.org/docs/GCR2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2018.pdf>
- 16 -Human Development Report (2019). <http://hdr.undp.org/en>
- 17 -Ithnin, F., Sahib, S., Eng, C. K., Sidek, S., & Harun, R. N. S. R. (2018). Mapping the futures of Malaysian higher education: a meta-analysis of futures studies in the Malaysian higher education scenario. *Journal of Futures Studies*, 22(3), 1-18.
- 18 -Keikha, Ahmed; Zakersalehi, Gholamreza (2020). Comparative representation of the perspective & policies of higher education institution in seven countries of the world. *Journal of Sociology of Social Institutions*, 16 [in Persian].
- 19 -Lord, R., Lorimer, R., Babraj, J., & Richardson, A. (2019). The role of mock job interviews in enhancing sport students' employability skills: An example from the UK. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*.
- 20 -Madadi Neshat, Maryam; Barzou, Seyedreza & Cheraghi, Fatemeh (2020). Comparative analysis of nursing education program of National University of Singapore & Iran. *Journal of Nursing Research in Iran*, 15 (4) [in Persian].
- 21 -Mohammadizad, S., Azizi, N., & Salehiomran, E. (2019). Comparative analysis of Iranian polytechnic higher education with selected countries. *Iranian Journal of Comparative Education*, 2 (4)
- 22 -Nabavi, Seyyed Abdul Amir (2016). Interdisciplinary & multi-methodological studies: some considerations & suggestions. *Quarterly Journal of Interdisciplinary Studies in Humanities*, 8 (2) [in Persian].
- 23 -Naylor, D. (2013). Global research excellence: How Canada can compete & win. Address given to the Economic Club of Canada on May 7, 2013.
- 24 -Ntuli, H., Inglesi-Lotz, R., Chang, T., & Pouris, A. (2015). Does research output cause economic growth or vice versa? Evidence from 34 OECD countries. *Journal of the Association for Information Science & Technology*, 66(8), 1709-1716.
- 25 -Oecd (2020). EDUCATION POLICY OUTLOOK NETHERLANDS. http://www.oecd.org/education/EDUCATION%20POLICY%20OUTLOOK_NETHERLANDS_EN%20.pdf
- 26 -OECD (2020). EDUCATION POLICY OUTLOOK FRANCE: <https://www.oecd.org/education/policy-outlook/country-profile-France-2020.pdf>
- 27 -Ota, H. (2018). Internationalization of Higher Education: Global Trends & Japan's Challenges. *Educational Studies in Japan*, 12, 91-105.
- 28 -Panahi, Maryam; Abbaspour, Abbas; Khorsandi Taskoh, Ali & Ghiasi Nadushan, Saeed (2020). Comparative analysis of cross-border higher education in the states of the Persian Gulf region with the approach of international poles of education. *Management & planning in educational systems*, 13 (2) [in Persian].
- 29 -Patalong, F. (2016). Vision 2030 & the transformation of education in Saudi Arabia. Al Tamimi & Company.

- 30 -Penang (2021). Covid-19: Impact on the Tertiary Education Sector in Malaysia: <https://penanginstitute.org/publications/covid-19-crisis-assessments/covid-19-impact-on-the-tertiary-education-sector-in-malaysia/>
- 31 -Pienaar, C. & Bester, C. L. (2008). The retention of academics in the early career phase: Empirical research. *SA Journal of Human Resource Management*, 6, 2, 32-41.
- 32 -Sustainable Development goals. (2018). TOWARDS A SUSTAINABLE & RESILIENT SINGAPORE. https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/19439Singapores_Voluntary_National_Review_Report_v2.pdf
- 33 -Teng, A. (2020). Big difference between textbook learning & the real world, says Education Minister Lawrence Wong. *The Straits Times Online*. Retrieved August 1, 2020 from <https://www.straitstimes.com/singapore/education/big-difference-between-textbook-learning-&-the-real-world-says-education>
- 34 -THE FUTURE OF THE PLANET IN THE FRENCH HIGHER EDUCATION SYSTEM (2021). https://theshiftproject.org/wp-content/uploads/2021/01/TSP_Resume-aux-decideurs_ANG_201215.pdf
- 35 -The Global Competitiveness Report (2018).
- 36 -THE NATIONAL HIGHER EDUCATION ACTION PLAN (2020). inspiring HIGHER EDUCATION TRANSFORMATION: file:///C:/Users/NEXUS/Downloads/Documents/Malaysia_Education%20Action%20Plan%20Phase%202020.pdf
- 37 -Trencher, G., Yarime, M., McCormick, K. B., Doll, C. N., & Kraines, S. B. (2013). Beyond the third mission: Exploring the emerging university function of co-creation for sustainability. *Science & Public Policy*, 41(2), 151-179.
- 38 -world population review (2019). <https://worldpopulationreview.com/>
- 39 -Yousefi, Hadi; Asadbeigi, Mohammad & Haji Khajelu, Rashid (2020). Deriving the criteria for promoting the rank of faculty members through the application of a comparative study of selected universities. *Quarterly Journal of Research & Planning in Higher Education*, 25 (4) [in Persian].